

Utbildningsförvaltningen
Malin Kvist
0171-625803
malin.kvist@enkoping.se

Utbildningsdepartementet
U2021/02670

Yttrande över remiss av departementspromemorian Nationell plan för trygghet och studiero (Ds 2021:13)

Enköpings kommun lämnar svaret i två delar:

- Del 1 är en sammanfattning av Enköpings kommuns synpunkter på promemorian som helhet.
- I Del 2 lämnas mer detaljerade synpunkter på promemorians olika avsnitt, med samma rubriker och i den ordning som de presenteras i promemorians sammanfattning.

Del 1: Sammanfattning av synpunkter på promemorian som helhet

Sammanfattningsvis är det en gedigen utredning som presenteras. Frågan är dock om en ökad reglering och lagstiftning, såsom utredningen föreslår, verkligen kommer leda till att syftet trygghet och studiero uppnås eller om det i praktiken endast kommer leda till ett administrativt påslag för rektorer och huvudmän. Det vi vet är att det är det pedagogiska ledarskapet som är avgörande för elevers lärande och förslagen som lämnas i promemorian främjar inte det.

Skulle promemorians förslag bli verklighet är det omfattande ändringsförslag som ska implementeras som kommer leda till mycket jobb för både rektor och huvudman, exempelvis vid utarbetande av nya rutiner för klagomålshantering och arbete med att sätta sig in och tolka nya lagrum. Ett riktat implementeringsarbete från Skolverket till huvudman är därför nödvändigt om handlingsplanen ska leda till tänkta effekter. Implementeringsarbetet bör i sin utformning vara omfattande och varierat. Önskvärt är att en genomförandeplan upprättas som blir väl känd hos huvudman.

Del 2: Synpunkter på promemorians olika delar

Nedan lämnas mer detaljerade synpunkter på promemorians olika avsnitt, med samma rubriker och i den ordning som de presenteras i promemorians sammanfattning (med start på sidan 7).

De olika delarna i skolors arbete med trygghet och studiero

- Enköpings kommun tycker det är positivt att det blir ett fokus på arbetet med att uppnå trygghet och studiero samt att de olika delar som behöver samverka för att arbetet ska bli framgångsrikt verkligen synliggörs.
- I promemorian skriver man att ett framgångsrikt systematiskt kvalitetsarbete bland annat kräver hög delaktighet av eleverna. Vikten av skolpersonalens delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet bör också understrykas.

En utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero

- En farhåga som omnämns i promemorian är att trygghet och studiero lätt stannar vid trygghet. Utifrån denna farhåga bör man ändra på titeln från Nationell handlingsplanen för trygghet och studiero till Nationell handlingsplan för studiero och trygghet.

Stärkt styrning och ökad systematik (sammanfattar promemorians avsnitt 5, 6, 7)

- Begreppen trygghet och studiero definieras och tydliggörs vilket är positivt. Det ger en tydlig definition som tidigare har saknats.
- Enköpings kommun ställer sig positiv till att analys av bakomliggande orsaker till utbildningen resultat i kvalitetsarbetet blir ett lagkrav. Dock kommer det sannolikt att bli en utmaning för rektorerna att arbeta med att höja kvalitet på analys av uppkomna resultat. Enköpings kommun avvisar dock lagförslaget om hur kvalitetsarbetet ska bedrivas.
- Enköpings kommun ställer sig också positiv till att Skolinspektionen endast kommer utreda klagomål om huvudman först har fått möjlighet att hantera klagomål. Utveckling av rutiner för klagomålshantering hos huvudman medför dock ett omfattande och ett tidskrävande implementeringsarbete. Särskilt utmanande kan det bli att få till handläggning av inkommande ärenden. Vilken roll i organisationen kommer handläggaren att ha? Vilken/vilka kompetenser krävs? Hur

finansieras en eventuell utökning av tjänster hos huvudman? Dessa frågeställningar behöver besvaras.

- I promemorian föreslås Skolverket få i uppdrag att utarbeta stöd för skolors samarbete mellan skola och vårdnadshavare. Enköpings kommun ställer sig tveksam till om detta räcker och blir tillräckligt tydligt. Till exempel behöver man fundera på om det också behövs utbildningsinsatser.
- Föreskrifter på aggregerad nivå från Skolinspektionen/Skolverket riskerar att skjuta bredvid målet då det inte tar ansvar eller utgår ifrån de olika skolornas nuläge och kontext. Enköpings kommun önskar inte mer topstyrning på detaljnivå.

Ytterligare om skolans förebyggande arbete (avsnitt 8, 9, 10)

- Enköpings kommun ser positivt på att vikten av relationens betydelse för såväl lärande som för trygghet och studiero framhålls, samt att en översyn av kompetensutveckling för elevassistenter och annan resurspersonal påbörjas.
- Elevers inflytande är viktigt och behöver öka, men tyvärr inriktar sig promemorian endast mot elevernas inflytande över ordningsregler. Det är ett område där elever redan har och har haft inflytande sedan länge. Inget sägs om elevinflytande kopplat till den egna studiesituationen, exempelvis kring innehåll, metodik, schema och sätt att visa vad eleven lärt sig kopplat till trygghet och studiero.
- Enköpings kommun ställer sig tveksam till behovet att ytterligare reglera användandet av mobiltelefoner. Möjligheten att omhänderta mobiler finns redan idag och upplevs inte vara ett problem inom Enköpings kommun. Fokus behöver snarare skifta från förbud till hur mobiler ska kunna användas på ett sätt som främjar lärandet. Den digitala utvecklingen går fort och därför behöver metoder hittas där mobiler kan bli en aktiv del av undervisningen.

Beredskap att agera i svåra situationer behöver öka (avsnitt 11, 12)

- Enköpings kommun ställer sig positiv till att det i förslaget blir ett förtydligande gällande vilka befogenheter all skolpersonal har vid akut situation samt att det i promemorian utförligt skrivs om personals tillsynsplikt. Men trots att skrivningen om ingripanden i svåra situationer är tydlig kommer det i praktiken ställas mycket stora krav på rektor och skolpersonal. Det är därför önskvärt att det stödmaterial som Skolverket

får i uppdrag att ta fram för hur skolpersonal bör agera i svåra situationer blir konkret och tydligt. Det är även önskvärt det materialet kan bli ett konkret stöd för rektorer.

- Det finns en del oklarheter kring vad möjligheten att omplacera elev utanför den egna skolenheten egentligen innebär. Hur ska lagrummet förändras för att möjliggöra detta? Hur ska det harmonisera med det fria skolvalet? Vem har mandatet besluta om omplacering?
- Det finns även otydligheter kring möjligheten att tillfälligt placera elever i särskilda undervisningsgrupper. Bland annat behöver det klargöras vem som är ansvarig för dessa undervisningsgrupper, om det fortsatt är rektor som placerat eller är det någon annan, om denna grupp vara kopplad direkt till huvudman, eller är det varje enhets ansvar att ha en grupp i beredskap samt hur ska resurser tilldelas till detta.
- Sammantaget kommer skrivningarna om placering av elev utanför skolenhet, placering i särskild undervisningsgrupp och avstämning vara mycket att ta in för rektorerna utifrån lagrum och tolkning. Behov finns av handfast och konkret utbildning för att dessa bestämmelser ska tillämpas på ett korrekt sätt.

Enköpings kommun vill avslutningsvis betona vikten av att i det fortsatta arbetet ta tillvara den kunskap och erfarenhet som finns i skolan av att arbeta med studiero och trygghet. Dessutom vill kommunen peka på behovet av en grundlig analys av vad förslagen kräver för resursförstärkning till kommunerna samt vad förslagen betyder i relation till skolval och förekomsten av olika huvudmän.